

การศึกษาภาษาผู้ไทยถิ่นน่านจ้าวและแนวทางสู่การจัดการเรียนการสอน
เพื่อการสืบสานและการอนุรักษ์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย*
The Study of Phu Thai Dialect in Nangua and Guidelines
for Teaching and Learning Management for Inheritance and
Conservation for upper Secondary School

ยศกร สิริศักดิ์ไพบุย
Yotsakorn Sittisakpaiboon
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand
E-mail: kroomoonoi999@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของภาษาผู้ไทยถิ่นน่านจ้าว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ในด้านระบบเสียง ระบบคำ ระบบประโยค และระบบความหมาย 2) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาผู้ไทยถิ่นน่านจ้าว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม เพื่อการสืบสานและการอนุรักษ์ ในการเก็บข้อมูลพื้นฐานภาษาผู้ไทยถิ่นน่านจ้าว ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการวิจัยภาษาศาสตร์ภาคสนาม และสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษา (Data Informant) จำนวน 30 คน การเก็บข้อมูลแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาผู้ไทยถิ่นน่านจ้าว โดยเก็บข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลพื้นฐานของภาษาผู้ไทยถิ่นน่านจ้าว มีหน่วยเสียงพยัญชนะ 20 หน่วยเสียง ได้แก่ /p,t,c,k,ʔ,ph,th,kh,b,d,m,n,ŋ,ŋ,l,f,s,j,h,w/ มีหน่วยเสียงสระเดี่ยวจำนวน 18 หน่วยเสียง โดยแบ่งเป็นเสียงสระแท้สั้น 9 เสียง และเสียงสระยาว 9 เสียง มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 เสียง ระบบคำ ลักษณะโครงสร้างของพยางค์เดียวมี 5 แบบ ระบบประโยค ประกอบด้วย ประโยคความเดียว ประโยคความรวม และประโยคความซ้อน ระบบความหมาย ประกอบด้วย ความหมายตรงและความหมายแฝง

*ได้รับบทความ: 9 มีนาคม 2561; แก้ไขบทความ: 24 มกราคม 2562; ตอรับตีพิมพ์: 11 กุมภาพันธ์ 2562
Received: March 9, 2018; Revised: January 24, 2019; Accepted: February 11, 2019

2. ผลการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาผู้ไทยถิ่นนงั่ว เพื่อการสืบสานและการอนุรักษ์ พบว่า จากการประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ภาษาผู้ไทย สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ได้ข้อสรุปแนวทางการการสืบสานและการอนุรักษ์ ดังนี้ 1) แนวทางนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาผู้ไทยถิ่นนงั่ว 2) หลักสูตรภาษาผู้ไทยถิ่นนงั่ว สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำสำคัญ: ภาษาผู้ไทยถิ่นนงั่ว; นโยบายการสอนภาษาถิ่น; หลักสูตรและการสอน

Abstract

The purposes of this research were 1) To study Phu Thai dialect in Nangua region, Nawa district, Nakhon Phanom province on a phoneme system, words system, sentence system and meaning system. 2) To study the way for learning and teaching Phu Thai dialect in Nangua region to inherit and conserve Phu Thai dialect in Nangua region. The data were collected and analysed by field methods in linguistics methodology and interview of 30 data informants in Nangua region. The data about learning and teaching management Phu Thai dialect were collected from the stake holder in learning management and the expert in learning and teaching management and curriculum.

The results of this study were found in the following:

1. The Data base of Phu Thai dialect at Nangua region as follow : The phoneme system : there are 20 consonant phoneme as /p,t,c,k,ʔ,ph,th,kh,b,d,m,n,ŋ,ŋ,l,f,s,j,h,w/. There are 18 vowel phoneme that can be divided into 9 short vowels and 9 long vowels. There are 5 tone levels. The sentence system is divided into 3 types : simple sentence, compound sentence and complex sentence. The meaning system is divided into 2 types : denotation meaning and connotation meaning.

2. The result of this study for learning and teaching guidelines for inheritance and conservation of Phu Thai dialect at Nangua region is :From the stake holder meeting and interview the expert in curriculum, learning and teaching management they suggested 2 ways for inheritance and conservation this dialect : 1) To generate the policy for teaching and learning management Phu Thai dialect in Nangua region 2) To generate the curriculum of Phu Thai dialect in Nangua region for students in high school.

Keywords: Phuthai Dialect in Nangua; Dialect Teaching Policy; Curriculum and Teaching

1. บทนำ

ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์แต่ละกลุ่มล้วนมีคุณค่าเป็นมรดกของมนุษยชาติ เนื่องจากเป็นระบบสื่อสารที่สร้างขึ้นมาจากภูมิปัญญาเฉพาะของแต่ละกลุ่ม เพื่อวิถีการดำรงชีวิตที่ใช้อย่างต่อเนื่องกันมาเป็นร้อยเป็นพันปี ภาษาเป็นระบบความคิด ความเข้าใจในโลกและสิ่งแวดล้อม เป็นแหล่งเก็บภูมิปัญญาด้านต่างๆ รวมทั้งเป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมหรือความเป็นตัวตนของแต่ละกลุ่มแต่อย่างไกรก็ตามในโลกปัจจุบันภาษาต่างๆ ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กลุ่มชาติพันธุ์ภาษาต่างๆ ล้วนได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของโลก ระบบเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมสมัยใหม่ ซึ่งมีอิทธิพลจากโลกตะวันตกได้มีการแพร่ขยายอย่างไร้พรมแดนด้วยอำนาจและความเจริญด้านการสื่อสารมวลชนที่ทรงพลัง ทำให้สามารถเข้าถึงในเกือบทุกพื้นที่ แม้ในเขตห่างไกล โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อดิจิทัลต่างๆ โดยใช้ภาษาที่เป็นมาตรฐานในระดับชาติ เช่น ภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งเป็นภาษาราชการหรือภาษาอังกฤษที่เป็นนานาชาติ จึงทำให้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ จำนวนมากอยู่ในภาวะวิกฤตและเสี่ยงต่อการสูญสิ้นไป (Premsrirat, 2007 : 1)

นอกจากนี้ สุวีโล เปรมศรีรัตน์ (Premsrirat, 1999 : 1) ได้กล่าวว่า การกำหนดนโยบายทางการศึกษาหรือระบบการศึกษาที่ใช้เฉพาะภาษาราชการเพียงภาษาเดียว เป็นสื่อในการเรียนการสอนทำให้ภาษาท้องถิ่นหมดความหมายและเยาวชนไม่เห็นประโยชน์ของภาษาท้องถิ่นของตน อีกทั้งนโยบายภาษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นที่เข้าใจโดยทั่วไปที่ส่งเสริมการใช้ภาษาราชการเพียงอย่างเดียว

แม้ว่ายังไม่มียุทธศาสตร์ภาษาแห่งชาติเป็นทางการ ทำให้ภาษาอื่นๆ หมดหน้าที่ และความสำคัญ

เนื่องมาจากในปัจจุบัน การใช้ภาษาถิ่นในประเทศไทยกำลังอยู่ในระหว่างวิกฤต คนส่วนใหญ่ใช้ภาษาถิ่นกันน้อยลง ส่วนคำศัพท์และรูปแบบประโยคกลายเป็นภาษาอื่นหรือภาษาทางอินเทอร์เน็ต ทำให้ภาษาเกิดสภาพถดถอย เสี่ยงต่อการสูญหาย ภาษาถิ่นนับเป็นภาษาชาติพันธุ์ที่มีความสำคัญอย่างมากอันบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและภูมิปัญญาของบรรพบุรุษสมัยก่อนที่สืบทอดกันมา หากภาษาถิ่นสูญหาย ก็เท่ากับเราสูญเสียภูมิปัญญาของบรรพบุรุษไปด้วย ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมต่างๆ ที่หลากหลาย ยังมีภาษาถิ่นทั้งภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นอีสาน ภาษาไทยถิ่นใต้ และภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่อาศัยอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นเอกลักษณ์ของประเทศไทย

ภาษาผู้ไทยถิ่นนางัว เป็นภาษาตระกูลไต กะไต ที่ไม่มีภาษาเขียนหรือตัวอักษรเป็นของตัวเอง มีแค่เสียงในภาษา หากเจ้าของภาษาที่เป็นคนรุ่นใหม่มีการใช้ภาษาน้อยลงก็จะเสี่ยงต่อการสูญหายของภาษา นอกจากนี้สาเหตุที่จะทำให้อาษานั้นสูญหายเพราะการเปลี่ยนแปลง โดยภาวะทางธรรมชาติของภาษาจะเปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มผู้ใช้ภาษาที่ได้รับการศึกษาดึขึ้น มีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมด้านต่างๆ ก็จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านภาษาตามมา เช่น มีคำเกิดขึ้นใหม่ มีการใช้สำนวนโวหารที่แปลกใหม่และสลับซับซ้อน คำบางคำ ที่เคยใช้กันมาแต่เดิมกลับเสื่อมความนิยมลงไป คำบางคำเป็นคำที่สังคมเลิกใช้

กลายเป็นภาษาที่ตายไปแล้วตามกาลเวลา ดังนั้นในการอนุรักษ์และการสืบสานภาษาผู้ไทยถิ่นนาจัวเพื่อให้ภาษาได้คงอยู่ในสังคมต่อไป จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีนโยบายภาษา ในระดับท้องถิ่น ระดับกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนสู่ห้องเรียน โรงเรียน และชุมชนต่อไป

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชนนาจัวที่มีภาษาถิ่น หรือภาษากลุ่มชาติพันธุ์ที่กำลังจะสูญหาย หากนักเรียนและเยาวชนคนรุ่นใหม่มีการใช้ภาษาผู้ไทยถิ่นนาจัวลดน้อยลง ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาษาผู้ไทยถิ่นนาจัวอย่างเป็นระบบ ซึ่งข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการวิจัย จะเป็นแนวทางนำไปสู่การจัดการเรียนการสอน เพื่อการสืบสานและการอนุรักษ์ของภาษาผู้ไทยถิ่นนาจัวให้คงอยู่กับชุมชนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของภาษาผู้ไทยถิ่นนาจัว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ในด้านระบบเสียง ระบบคำ ระบบประโยค และระบบความหมาย

2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาผู้ไทยถิ่นนาจัว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนมเพื่อการสืบสานและการอนุรักษ์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาภาษาผู้ไทยถิ่นนาจัวและแนวทางสู่การจัดการเรียนการสอนเพื่อการสืบสานและการอนุรักษ์ สำหรับนักเรียน

มัธยมศึกษาตอนปลาย ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ขึ้นเตรียมการ ตอนที่ 2 การเก็บข้อมูลภาษาผู้ไทย และตอนที่ 3 การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาผู้ไทยถิ่นนาจัวเพื่อการสืบสานและการอนุรักษ์

ตอนที่ 1 ขึ้นเตรียมการ

1. การเตรียมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลภาษาผู้ไทย ซึ่งเป็นผู้บอกภาษา (Data Informant) ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทย มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านนาจัว พูดภาษาผู้ไทยเป็นภาษาแม่ ไม่จำกัดเพศ ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) จำนวนกลุ่มตัวอย่างไว้จำนวน 30 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลคนแรก (First Informant Key Man) ได้จากการแนะนำผู้นำชุมชนในหมู่บ้าน โดยผู้วิจัยได้นำหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้บอกภาษา ในการเก็บข้อมูลด้านภาษาศาสตร์ภาคสนามของธีระพันธ์ ล. ทองคำ (L. Thongkum, 1986) และสุจิตลักษณ์ ดีผดุง (Deepadung, 1990) ซึ่งนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการคัดเลือกผู้บอกภาษา

2. สืบหาพื้นที่เป้าหมายในการลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อการเก็บข้อมูล ได้แก่ พื้นที่ตำบลนาจัว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม โดยผู้วิจัยเดินทางลงเขตพื้นที่ด้วยตัวเอง โดยเป็นเขตพื้นที่กลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยอาศัยและใช้ภาษาผู้ไทยในชีวิตประจำวัน

3. การคัดเลือกแหล่งข้อมูล หลังจากได้สำรวจพื้นที่ในการจัดเก็บข้อมูลแล้ว พบว่า

ตำบลนางัว มีจำนวนทั้งหมด 8 หมู่บ้าน และมีผู้ใช้ภาษาผู้ไทยอยู่จำนวน 3 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 8 ซึ่งชาวบ้านจะเรียกหมู่บ้านดังกล่าวว่า ‘คุ้มผู้ไทย’ เป็นพื้นที่เป้าหมายในการจัดเก็บข้อมูลในการวิจัย จำนวนผู้บอกภาษาหมู่บ้านละ 10 คน

4. การเตรียมรายการคำพื้นฐานต่างๆ (Words List) เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล ด้านเสียง คำ และประโยค โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมรายการคำจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัย ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลทางภาษาศาสตร์ภาคสนามจากการศึกษาภาษาต่างๆ ดังนี้

4.1 รายการคำพื้นฐาน (Basic Vocabulary List) ตามเกณฑ์การจำแนกคำพื้นฐานของบรรจบ พันธุเมธา (Puntumetha, 2011)

4.2 ศึกษารายการคำเพื่อเก็บข้อมูลภาษาผู้ไทยของวิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ และโรชนี คนหาญ (Khonhan, 2003) สรุปได้ว่า รายการคำพื้นฐานที่ผู้วิจัยจะใช้ในการเก็บข้อมูลภาษาผู้ไทยสามารถแบ่งเป็นหมวดคำต่างๆ จำนวน 7 หมวด ดังนี้ 1) หมวดคำเรียกญาติ เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย ฯลฯ 2) หมวดคำเรียกส่วนต่างๆ ของร่างกาย เช่น หัว ผม หน้า ตา ลิ้น ฯลฯ 3) หมวดคำเรียกภูมิศาสตร์และธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ ลม ไม้ ป่า ฯลฯ 4) คำเรียกเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำมาหากิน เช่น มีด เสียม จอบ ฯลฯ 5) เครื่องมือเครื่องใช้ภายในบ้าน เช่น ถ้วย ชาม จาน ไห หวด มีด ฯลฯ 6) คำกริยาสำคัญและจำเป็น เช่น นอน นั่ง ยืน กิน พูด ฯลฯ และ 7) คำขยายที่สำคัญและจำเป็น เช่น อ้วน ฝม ดี เลว เบา แข็ง ฯลฯ

5. อุปกรณ์การจัดเก็บข้อมูล ใช้อุปกรณ์ของจริงที่อยู่รอบตัวของผู้วิจัย เช่น ส่วนต่างๆ ของร่างกาย เครื่องมือเครื่องใช้ รูปภาพในกรณีที่ไม่มีตัวอย่างที่เป็นของจริง ในการถามคำพื้นฐานจากผู้บอกภาษา การแสดงท่าทาง ตลอดจนบทบาทสมมติเพื่อให้ผู้บอกภาษาเข้าใจและบอกภาษาออกมาได้อย่างชัดเจน

6. สัทอักษร (Phonetic Alphabet) ในการจดบันทึกและการถ่ายถอดเทป (Record and Transcribe) ผู้วิจัยประยุกต์ใช้สัทอักษรของสมาคมสัทศาสตร์นานาชาติ (IPA : International Phonetic Association)

7. กล้องทดสอบเสียงวรรณยุกต์ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้กล้องทดสอบเสียงวรรณยุกต์ของเกตนีรี่ กล้องทดสอบวรรณยุกต์ในภาษาผู้ไทยของวิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (Khanittanan, 1997) และโรชนี คนหาญ (Khonhan, 2003)

8. อุปกรณ์สำหรับบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพ ผู้วิจัยใช้เครื่องบันทึกเสียงแบบดิจิทัล นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ใช้กล้องถ่ายภาพ ถ่ายภาพผู้บอกภาษาและเก็บข้อมูล

ตอนที่ 2 การศึกษาข้อมูลภาษาผู้ไทย
ขั้นรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้ 1) การศึกษาคำพื้นฐาน 2) การศึกษาคำพื้นฐานในภาษาถิ่นตระกูลไท กะไต และ 3) การศึกษาภาษาผู้ไทย

2. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาผู้ไทยในด้านต่างๆ ดังนี้ 1) ระบบเสียง

(Phonology) 2) ระบบคำ (Morphology) 3) ระบบประโยค (Syntax) 4) ระบบความหมาย (Semantic)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลต่างๆ ด้วยตัวอรรถรวบรวมตามหมวดคำต่างๆ จำนวน 7 หมวด ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาไว้ ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลในระบบเสียงระบบคำ ระบบประโยคและระบบความหมาย

4. ในการเก็บข้อมูลระดับประโยค ผู้วิจัยได้บันทึกเสียงในการสนทนา ระหว่างผู้วิจัยและผู้บอกภาษา สำหรับประโยคใดที่เกิดความสงสัยก็จะให้ผู้บอกภาษาพูดเป็นประโยคอีกครั้งเพื่อบันทึกเสียงแล้วนำมาถ่ายถอดเทปในลำดับต่อไป

5. ในการศึกษาระดับความหมาย ผู้วิจัยได้พูดคุยและสอบถามผู้บอกภาษาถึงความหมายของคำ ประโยค จากรายการคำที่ได้เตรียมมานอกจากนี้ยังต้องสอบถามความหมายของคำ ประโยคจากบริบท สิ่งแวดล้อมใกล้เคียง หากผู้วิจัยเกิดข้อสงสัยก็จะทำการสอบถามซ้ำและบันทึกเสียงไว้เสมอ เพื่อนำมาทำการวิเคราะห์อีกครั้งหนึ่ง

6. นำข้อมูลภาษาผู้ไทยถิ่นน่านจ๋วที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม มาตรวจสอบถูกต้อง โดยผู้เชี่ยวชาญภาษาผู้ไทย ทั้งผู้เชี่ยวชาญในชุมชนและนักวิชาการ จากนั้นรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์จัดทำเป็นสารสนเทศต่อไป

ตอนที่ 3 การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาผู้ไทยถิ่นน่านจ๋วเพื่อการสืบสานและการอนุรักษ์งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนภาษาผู้ไทยถิ่นน่านจ๋ว เพื่อเสนอแนวคิดในการ

จัดการเรียนการสอนภาษาผู้ไทยถิ่นน่านจ๋วเข้าสู่ระบบการเรียนการสอนของในห้องเรียนของโรงเรียน ซึ่งได้เสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไว้ 2 ประการ ดังนี้ 1) แนวทางนโยบายการสอนภาษาผู้ไทยถิ่นน่านจ๋ว 2) หลักสูตรภาษาผู้ไทยถิ่นน่านจ๋ว ซึ่งแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแต่ละประการ มีขั้นตอนในการดำเนินงาน

1. แนวทางนโยบายการสอนภาษาผู้ไทยถิ่นน่านจ๋ว มีขั้นตอนการพัฒนาดังนี้ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นพัฒนาแนวทางนโยบาย 3) ขั้นประเมินผลแนวทางนโยบาย

2. หลักสูตรภาษาผู้ไทยถิ่นน่านจ๋วมีขั้นตอนในการพัฒนาดังนี้ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นยกร่างหลักสูตร 3) ขั้นนำเสนอร่างหลักสูตร 4) ขั้นตรวจสอบและประเมินร่างหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ

4. สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยภาษาผู้ไทยถิ่นน่านจ๋ว ระบบเสียง (Phonology)

1. ระบบเสียงพยัญชนะ จากการศึกษาภาษาผู้ไทยถิ่นน่านจ๋ว พบว่า หน่วยเสียงพยัญชนะ 20 หน่วยเสียง ได้แก่ /p,t,c,k,ʔ,ph,th,kh, b,d,m,n,ŋ,ŋ,l,f,s,j,h,w/

2. ระบบเสียงสระ (Vowel) จากการศึกษาภาษาผู้ไทยถิ่นน่านจ๋ว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครพนม พบว่า หน่วยเสียงสระในภาษาผู้ไทยถิ่นน่านจ๋ว มีหน่วยเสียงสระเดี่ยว จำนวน 18 หน่วยเสียง โดยแบ่งเป็นเสียงสระแท้สั้น 9 เสียง และเสียงสระยาว 9 เสียง ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงเสียงสระในภาษาไทยถิ่นนาจัว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

ตำแหน่ง ระดับลิ้น	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	i i:	u u:	u u:
กลาง	e e:	ɤ ɤ:	o o:
ต่ำ	ɛ ɛ:	a a:	ɔ ɔ:

3. ระบบเสียงวรรณยุกต์ (Tone) จากการศึกษาภาษาไทยถิ่นนาจัว พบว่า หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นนาจัว มีทั้งหมด 5 เสียง ดังต่อไปนี้

3.1 หน่วยเสียง / 1 / หมายถึง เสียงวรรณยุกต์ต่ำ - ขึ้น มี 2 หน่วยเสียงย่อย คำใดที่มีเสียงวรรณยุกต์นี้จะเขียนกำกับด้วยเลข 1 เช่น / mat¹ / ‘มัด’ / phak¹ / ‘ผัก’

3.2 หน่วยเสียง / 2 / เสียงสูง - ตกลงต่ำมี 2 หน่วยเสียงย่อย คำใดที่มีเสียงวรรณยุกต์นี้จะเขียนกำกับด้วยหมายเลข 2 เช่น / khwa:j¹ / ‘ควาย’ / khaj² / ‘ไข่’

3.3 หน่วยเสียง / 3 / หมายถึงเสียงวรรณยุกต์ สูงกลางตกลงต่ำ คำใดที่มีเสียงวรรณยุกต์นี้จะเขียนกำกับด้วยเลข 3 เช่น / khaw³ / ‘ข้าว’ / ?a:³ / ‘อ้า’

3.4 หน่วยเสียง / 4 / หมายถึงเสียงวรรณยุกต์กลางเลื่อนเลื่อนขึ้นสูงคำใดที่มีเสียงวรรณยุกต์เสียงนี้จะเขียนกำกับด้วยเลข 4 เช่น / me:⁴ / ‘แม่’ / nam⁴ / ‘น้ำ’

3.5 หน่วยเสียง / 5 / เสียงต่ำ - ขึ้น - ตกคำใดที่มีเสียงวรรณยุกต์นี้จะเขียนกำกับด้วย

เลข 5 เช่น / nok⁵ / ‘นก’

4. ระบบคำ (Word) ลักษณะโครงสร้างของพยางค์เดียวในภาษาไทยมี 5 แบบ ดังนี้

4.1 โครงสร้างแบบพยางค์เดี่ยวแบบ CW1-5 ประกอบด้วย พยัญชนะต้นเดียวกับสระเสียงยาว ไม่มีพยัญชนะท้าย มีเสียงวรรณยุกต์ 1-5 กำกับ เช่น / ta:¹ / ‘ตา (อวัยวะ)’ / sa:⁴ / ‘เล่าลือโจษจัน’

4.2 โครงสร้างแบบพยางค์เดี่ยวแบบ CVC 1-5 ประกอบด้วยพยัญชนะต้นเดี่ยวประสมกับสระเสียงสั้น มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงนาสิกหรือกึ่งสระ มีเสียงวรรณยุกต์ 1-5 กำกับ เช่น / dam¹ / ‘ดำ’ / som⁴ / ‘เปรี้ยว’

4.3 โครงสร้างแบบพยางค์เดี่ยวแบบ CWN1-5 ประกอบด้วย พยัญชนะต้นเดี่ยวประสมกับสระเสียงยาว มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงนาสิกหรือกึ่งสระ มีเสียงวรรณยุกต์ 1-5 กำกับ เช่น / na:m¹ / ‘หนาม’ / tha:n² / ‘ถ่าน’

4.4 โครงสร้างแบบพยางค์เดี่ยวแบบ CVS4-5 ประกอบด้วย พยัญชนะต้นเดี่ยวประสมกับสระเสียงสั้น มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงกัก มีเสียงวรรณยุกต์ 4, 5 กำกับ เช่น / hokm⁵ / ‘รก รุงรัง’ /

saʔ/ ‘วิดน้ำ’

4.5 โครงสร้างแบบพยางค์เดี่ยวแบบ CVVS 3 ประกอบด้วย พยัญชนะต้นเดี่ยวประสมกับสระเสียงยาว มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงกัก มีเสียงวรรณยุกต์ 3 กำกับ เช่น / **khut**¹ / ‘ชุด’

5. ระบบประโยค (Sentence)

5.1 ประโยคความเดียว ประโยคที่มีหน่วยนาม 1 หน่วย หน่วยกริยา 1 หน่วยหรือมากกว่านั้น มีการเรียงคำแบบ ประธาน + กริยา + กรรม (SVO) ตัวอย่างประโยค เช่น / **nam**⁴ **to:m**³ **na:**² / ‘น้ำท่วมนา’

5.2 ประโยคความรวม รูปประโยคเดี่ยวที่มีการเรียงคำแบบ ประธาน + กริยา + กรรม (SVO) ตั้งแต่ 2 ประโยคขึ้นไป โดยมีหน่วยคำเชื่อมทำหน้าที่เชื่อมประโยค ทั้งสองเข้าด้วยหน่วยคำเชื่อมประโยคทั้งสองเข้าด้วยกัน หน่วยคำเชื่อมประโยคในภาษาไทย /**hwʔ**/ ‘หรือ’ / **kaʔ Iɣ:** / ‘ก็เลย’ / **haʔ lan kaʔ:** / ‘บางทีก็’ ตัวอย่างประโยค เช่น / **to:**¹ **siʔ**¹ **paj**¹ **na:**² **hwʔ**⁵ **siʔ**¹ **ju:**² **hɣ:n**² / ‘เธอจะไปนาหรือจะอยู่บ้าน’

ตารางที่ 2 ตัวอย่างการวิเคราะห์ความหมาย

รูปคำ	ความหมายตรง	ความหมายแฝง	
		นัยประหวัด	ความรู้สึก
/ phɣ:ŋ ³ / ผึ่ง	แมลงชนิดหนึ่ง มักทำรังอยู่รวมกันเป็นฝูง กินน้ำหวานในเกสรดอกไม้เป็นอาหาร มีพิษ	เชื่อมกันต่อๆ มาว่าถ้าผึ่งทำรังที่บ้านใครจะนำโซ่มาให้ จะได้ทรัพย์	ดี

5.3 ประโยคความซ้อน มีการเรียงหน่วยคำในประโยคแบบ ประธาน + กริยา + กรรม (SVO) เป็นประโยคที่ประกอบด้วยประโยคหลักและประโยคย่อย ซึ่งเป็นประโยคซ้อนอยู่ในประโยคหลัก โดยมีสนธานเป็นตัวเชื่อมตัวอย่างหลักการวิเคราะห์ประโยคความซ้อนในภาษาไทย ถิ่นนางจิว เช่น / **kɣ:p**² **ʔan**¹ **suw:**⁴ **ma:**² **mwu:**⁴ **wa:n**² **niʔ**⁵ **ha:**² **laʔ**⁵ / ‘รองเท้าอันที่ ซื้อมาเมื่อวานนี้ขาดแล้ว’

6. ระบบความหมาย (Meaning) ด้วยเหตุที่ภาษาไทยถิ่นนางจิว เป็นภาษาที่มีเฉพาะภาษาพูด ไม่มีภาษาเขียน จึงไม่มีตัวอักษรใช้รูป (Form) จึงหมายถึงเสียงของคำนั้น ไม่ได้หมายถึงรูปของตัวอักษร การวิเคราะห์ความหมายของคำในภาษาไทยในงานวิจัยนี้ ได้ยึดตามหลักการวิเคราะห์ความหมายของพรพิลาส เรื่องโชติวิทย์ (Reangchotiwit, 1992)

ผลการวิเคราะห์ประเภทของความหมายคำพบว่า ภาษาไทยถิ่นนางจิว มีประเภทของความหมาย 2 ประเภท ดังนี้ 1) ความหมายตรง 2) ความหมายแฝง

รูปคำ	ความหมายตรง	ความหมายแฝง	
		นัยประหัต	ความรู้สึก
/ ho ¹ / ศีรษะ	อวัยวะส่วนบนสุดของร่างกายคน ประกอบด้วยส่วนที่บรรจุสมอง และส่วนที่เป็นใบหน้า	เชื่อมต่อๆ กันมาว่าเป็นอวัยวะที่เป็นของสูง	ดี
/ tin ¹ / เท้า	อวัยวะส่วนล่างสุดของร่างกายคน ส่วนที่ใช้เหยียบพื้น	เชื่อมต่อๆ กันมาว่าเป็นอวัยวะที่ต่ำ	ไม่ดี ต่ำ

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาผู้ไทยถิ่นนัจว เพื่อการสืบสานและการอนุรักษ์

1. แนวทางนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาผู้ไทยถิ่นนัจว การประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดแนวทางนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาผู้ไทยถิ่นนัจวในเขตพื้นที่ได้มีการกำหนดร่างนโยบายที่ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์แนวทางนโยบาย ประกอบด้วย
กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาผู้ไทยถิ่นนัจว โดยใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ภาษาผู้ไทยถิ่นนัจว เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดี ภาคภูมิใจ และมีส่วนร่วมในการสืบสานและการอนุรักษ์

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนมีการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาทักษะการ

สื่อสารด้วยภาษาผู้ไทยถิ่นนัจวในชีวิตประจำวัน
กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนภาษาผู้ไทยถิ่นนัจวอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์ที่ 5 สร้างโอกาสให้นักเรียนใช้ภาษาผู้ไทยถิ่นนัจวในกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

2. การพัฒนาร่างหลักสูตรภาษาผู้ไทยถิ่นนัจว มีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหลักสูตรรายวิชาภาษาผู้ไทยถิ่นนัจว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังต่อไปนี้

2.1 เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับภาษาผู้ไทยถิ่นนัจว ตามขอบเขตสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร

2.2 เพื่อให้ นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอนุรักษ์และการสืบสานภาษาผู้ไทยถิ่นนัจว เห็นคุณค่า เกิดความรักความภูมิใจของภาษาประจำท้องถิ่น

2.3 เพื่อให้ให้นักเรียนนำความรู้ภาษา
ผู้ไทยถิ่นนางัว มาใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันและมี
ส่วนร่วมในการอนุรักษ์และสืบสานภาษาท้องถิ่น
ของตนเอง

ขอขำยเนื้อหาของหลักสูตรรายวิชา
ภาษาผู้ไทยถิ่นนางัว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีขอขำยเนื้อหาสาระ
การเรียนรู้ แบ่งเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้
1) ธรรมชาติของภาษาผู้ไทยถิ่นนางัว 2) โครงสร้างคำ
และประโยค 3) ระบบความหมาย และ 4) กลอน
ผญา และวรรณกรรม ในภาษาผู้ไทยถิ่นนางัว

5. ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาภาษาผู้ไทยถิ่นนางัว
เปรียบเทียบกับภาษาผู้ไทยถิ่นอื่นที่มีลักษณะ
ใกล้เคียงกัน

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบภาษา
ผู้ไทยกับปัจจัยด้านอื่นๆ เช่น ช่วงอายุ เพศ การ
ศึกษา อาชีพ ตลอดจนแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง
ลักษณะของภาษาผู้ไทยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

3. ควรศึกษาภาษาถิ่นของชาติพันธุ์อื่นๆ
แล้วจัดทำแนวทางนโยบายและพัฒนาหลักสูตร
เพื่อการสืบสานและการอนุรักษ์

References

- Deepadung, S. (1990). *Field Methods in Linguistics. Institute of Language and Culture for Rural Development*. Bangkok : Mahidol University.
- Khanittanan, W. (1997). *Phuthai*. Bangkok : Thammasart University Press.
- Khonhan, R. (2003). *A Study of Vocabularies in Phuthai : A Historical Linguistic Approach. Master Thesis in Thai*. Graduate School : Mahasarakham University.
- Luangthongkum, T. (1986). *Linguistic field Research*. Bangkok : Chulalongkorn University Press.
- Premrirat, S. (1999). *Language Maintenance and Language Shift in Minority Languages of Thailand*. In *Studies in Endangered Languages. Papers from the International Symposium on Endangered Languages, Tokyo, November 18-20 1995*, ed. Kazuto Matsumura, Tokyo, Japan.
- _____. (2007). *The Language Situation in Thai Social and the Diversity of Ethnic Group*. *Prachathai Journal Online*. <https://prachatai.com/node/14124/talk>. (Accessed 15 February 2018).
- Puntumetha, B. (2011). *Characteristics of Thai*. Bangkok : Ramkhamhaeng University Press.
- Reangchotiwit, P. (1992). *Meaning Analysis*. Chiangmai : Chiangmai University Press.